

Djelatnosti srodne komunalnim djelatnostima u RH

Žilić, Domagoj

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic of Šibenik / Veleučilište u Šibeniku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:143:301961>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-05**

Repository / Repozitorij:

[VUS REPOSITORY - Repozitorij završnih radova
Veleučilišta u Šibeniku](#)

VELEUČILIŠTE U ŠIBENIKU
UPRAVNI ODJEL
SPECIJALISIČKI STRUČNI STUDIJ UPRAVNI STUDIJ

DJELATNOSTI SRODNE KOMUNALNIM DJELATNOSTIMA

Završni rad
Domagoj Žilić

Šibenik, 2023.

VELEUČILIŠTE U ŠIBENIKU
UPRAVNI ODJEL
SPECIJALISIČKI STRUČNI STUDIJ UPRAVNI STUDIJ

DJELATNOSTI SRODNE KOMUNALNIM DJELATNOSTIMA

Završni rad
Domagoj Žilić

Mentor:
Dipl. iur., v. pred. Ivan Rančić

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Veleučilište u Šibeniku

Upravni studij

Specijalistički stručni studij Upravni studij

DJELATNOSTI SRODNE KOMUNALNIM DJELATNOSTIMA

Ovaj rad se sastoji od tri glavna dijela. U prvom dijelu, uvodu, definiraju se ključni pojmovi kao što su javna služba i usluge od općeg interesa. Drugi dio rada posvećen je komunalnom gospodarstvu, uključujući njegovu definiciju, karakteristike, povijest i načela. Također se analiziraju komunalne djelatnosti, kategorizirajući ih prema relevantnim zakonima i opisujući njihovo značenje, funkcije i organizaciju. Načini financiranja komunalnih djelatnosti također su obrađeni.

Treći dio rada detaljno istražuje komunalne djelatnosti i srodne poslove, poput održavanja zelenih površina, groblja i dimnjačarskih usluga. Objašnjava se način obavljanja tih poslova, relevantni subjekti koji ih provode i zakonski propisi koji ih reguliraju. Svrha istraživanja je razumjeti važnost komunalnih djelatnosti za zajednicu, njihovu organizaciju i mogućnosti unaprjeđenja.

Rad se temelji na sekundarnim izvorima podataka, uključujući mrežne stranice vezane uz komunalne djelatnosti, znanstvene i stručne članke te Zakon o komunalnom gospodarstvu kao ključni izvor informacija.

(34 stranice / 17 literaturnih navoda / jezik izvornika: hrvatski)

Rad je pohranjen u digitalnom repozitoriju Knjižnice Veleučilišta u Šibeniku

Ključne riječi: djelatnost, komunalna djelatnost, komunalno gospodarstvo, trgovačko društvo, služba, javna ustanova

Mentor: Ivan Rančić dipl.iur, v.pred.

Rad je prihvaćen za obranu dana:

BASIC DOCUMENTATION CARD

Polytechnic of Šibenik

Department of Administration

Professional Graduate Studies of Administration

Activities Related to Municipal Services

This paper consists of three main parts. In the first part, the introduction, key concepts such as public service and services of general interest are defined. The second part of the paper is dedicated to municipal economics, including its definition, characteristics, history, and principles. It also analyzes municipal activities, categorizing them according to relevant laws and describing their meaning, functions, and organization. Methods of financing municipal activities are also addressed.

The third part of the paper conducts a detailed investigation of municipal activities and related tasks, such as the maintenance of green areas, cemeteries, and chimney sweeping services. It explains the methods of performing these tasks, identifies the relevant entities responsible for carrying them out, and outlines the legal regulations governing them. The research's purpose is to comprehend the significance of municipal activities for the community, their organization, and opportunities for improvement.

The paper is based on secondary data sources, including websites related to municipal activities, scientific and professional articles, and the Municipal Economy Act as a key source of information.

(34 pages / 17 literature references / original language: Croatian)

The paper is stored in the digital repository of the Library of the University College of Šibenik

Keywords: activity, municipal activity, municipal economics, company, service, public institution

Mentor: Ivan Rančić, dipl.iur., v.pred

Accepted for defense on:

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, Domagoj Žilić, student Veleučilišta u Šibeniku, JMBAG 0018152010/170272053, izjavljujem pod materijalnom i kaznenom odgovornošću i svojim potpisom potvrđujem da je moj završni rad na preddiplomskom stručnom studiju Upravni studiji pod naslovom „Djelatnosti srodne komunalnim djelatnostima“ isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu. Što pokazuju korištene bilješke i bibliografija.

Izjavljujem da nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz necitiranog rada, te da nijedan dio ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

U Šibeniku, 14.09.2023.

Student:

Domagoj Žilić

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. JAVNE SLUŽBE I USLUGE OPĆEG INTERESA	3
2.1. Javne službe.....	3
2.2. Usluge od općeg interesa.....	4
3. KOMUNALNO GOSPODARSTVO	7
3.1. Komunalne djelatnosti.....	9
3.1.1. Definicije komunalnih djelatnosti prema Zakonu o komunalnom gospodarstvu	10
3.1.2. Način obavljanja komunalnih djelatnosti.....	12
3.2. Organizacija obavljanja komunalnih djelatnosti.....	14
3.2.1. Trgovačka društva	15
3.2.2. Javna ustanova	15
3.2.3. Vlastiti pogon.....	16
3.2.4. Ugovor o koncesiji.....	17
3.2.5. Ugovor o povjeravanju obavljanja komunalnih poslova.....	18
3.3. Financiranje uslužnih komunalnih djelatnosti.....	19
4. DJELATNOSTI SRODNE KOMUNALNIM DJELATNOSTIMA	21
4.1. Održavanje i uređenje javnih zelenih površina.....	21
4.2. Održavanje groblja i krematorija unutar groblja	24
4.3. Održavanje nerazvrstanih cesta	26
4.4. Dimnjačarski poslovi	27
5. ZAKLJUČAK	31
6. LITERATURA	32

1. UVOD

Ovaj rad sastoji se od tri glavna dijela. Prvi dio odnosi se na uvod u temu, a sastoji se od poglavlja koje objašnjava i definira pojmove koji su neophodni za daljnje razumijevanje i analizu teme. Definiran je i objašnjen pojam javne službe kao i pojam usluga od općeg interesa koje javne službe pružaju. U drugom dijelu rada predstavljeno je komunalno gospodarstvo, njegova definicija, karakteristike, zakoni po kojima se provodi te povijest postanka i nužnosti razvoja komunalnog gospodarstva. Navedena su također i načela na kojima se temelji komunalno gospodarstvo. U sklopu poglavlja o komunalnom gospodarstvu navedene su i komunalne djelatnosti te su iste svrstane u kategorije kojima pripadaju. Koristeći se stavkama iz Zakona o komunalnom gospodarstvu ukratko su opisana značenja, funkcije i uređenje obavljanja svih navedenih komunalnih djelatnosti.

Uvršteno je i potpoglavlje koje objašnjava načine obavljanja komunalnih djelatnosti kao i potpoglavlje o organizaciji obavljanja takvih poslova. Načini financiranja komunalnih djelatnosti također su izneseni u kratkom potpoglavlju drugog dijela rada. Treći dio rada koncentriran je na opširno i detaljno objašnjavanje komunalnih djelatnosti i njihovog izvođenja te poslova koji su srodni poslovima koji formalno spadaju u komunalne djelatnosti, a obavljaju ih uglavnom tvrtke i poduzeća. Radi se o poslovima srodnim djelatnostima održavanja javnih zelenih površina, održavanjima groblja i krematorija te dimnjačarskim poslovima. Poblje su opisani načini obavljanja tih poslova, navedeni subjekti koji su u mogućnosti da obavljaju takve poslove te pojedini zakonski propisi koji uređuju obavljanje takvih poslova.

Svrha ovog rada je da se utvrdi koje su to komunalne djelatnosti te koje djelatnosti i na koji način se obavljaju, a uvelike su slične komunalnim djelatnostima. Temeljni cilj istraživanja komunalnih djelatnosti je utvrditi njihovu važnost za opstanak zajednice kao i njenu normalnu funkciju te razmotriti kako su takve djelatnosti organizirane i da li se njihova organizacija može unaprijediti.

U radu su iznesene informacije sakupljene iz sekundarnih izvora podataka. Kada je riječ o tome koji su izvori korišteni za prikupljanje podataka, to su uglavnom mrežne stranice vezane uz

komunalne djelatnosti te poduzeća i tvrtke koje nude usluge povezane s komunalnim djelatnostima. Korišteni su također znanstveni i stručni članci, uz pomoć kojih je većinski sastavljen teoretski dio i definiranje osnovnih pojmova te njihovih podjela. Neizostavno je napomenuti da je Zakon o komunalnom gospodarstvu također jedan od najviše korištenih izvora informacija pri pisanju ovog rada.

2. JAVNE SLUŽBE I USLUGE OPĆEG INTERESA

Prije definiranja komunalnih djelatnosti i djelatnosti srodnih komunalnim djelatnostima, kao svojevrsni uvod za bolje daljnje razumijevanje teme prada biti će prikazana definicija i opis javnih službi i usluga odnosno usluga od općeg interesa s obzirom na to da su komunalne djelatnosti vezane uz pružanje usluga koje pružaju javne službe i koje su od općeg interesa.

2.1. Javne službe

"Javne službe određuju se kao djelatnosti od općeg interesa, za koje isključivo tržište ne može u potpunosti efikasno izvršavati funkciju razmjene dobara i usluga te je stoga u tim djelatnostima potrebna intervencija države radi osiguravanja kvalitete i dostupnosti tih službi svim građanima pod jednakim uvjetima."¹

Javne službe pružaju javne usluge, a javne usluge su one usluge koje pruža država, putem državnih subjekata ili tvrtki. Država to može činiti izravno ili pod svojom kontrolom i regulacijom. Navedeni tip usluge za cilj ima osiguranje i opskrbu stanovništva određenim proizvodima za koje se smatra da su esencijalni. Ipak postoji i mogućnost da se javna služba razvije u privatnu, ali je i u tom slučaju neophodno da je tvrtka pod državnim nadzorom i kontrolom. Javne usluge mogu se podijeliti u tri kategorije: osnovne javne usluge koje se smatraju ključnim za kvalitetu života i obično idu izravno u domove, upravne javne usluge pomoću kojih svi mogu sudjelovati u postupcima koji se provode u javnim institucijama kao što je primjerice stjecanje vozačke dozvole i javne usluge u sklopu kojih se pruža pomoć u izvanrednim situacijama, kada su integritet ili život građana ugroženi.² Za javnu službu je karakteristično to da je njezin nositelj dužan kontinuirano obavljati djelatnost te da iz tog razloga nema pravo prekinuti njezino obavljanje i onda kada to za njega nije povoljno odnosno kada zbog toga trpi određene gubitke.

¹ Sarvan, D. (2008). Obavljanje komunalnih djelatnosti kao javne službe. Hrvatska i komparativna javna uprava: časopis za teoriju i praksu javne uprave, 8(4), 1055-1086.

² <https://hr.economy-pedia.com/11039528-public-service#menu-1>

Kako bi se određena služba smatrala javnom službom mora imati odgovarajuću prirodu djelatnosti, ciljeve djelatnosti, financiranje iz državnog proračuna odnosno proračuna lokalne jedinice ili mora biti analogna djelatnostima koje se već smatraju javnom službom.³

Postoji niz karakteristika uz pomoć kojih je moguće prikazati način na koji funkcioniraju javne službe, a to su:

1. Cijena njihovih usluga se obično subvencionira kako bi se osiguralo da bude dostupna stanovništvu.
2. Natjecanje između vlada i privatnih ponuditelja može ali i ne mora biti dopušteno.
3. Država im ne osigurava cilj stjecanja koristi, odnosno ne reagira na motiv dobiti.
4. Njihovo pravilno funkcioniranje je neophodno i ima za cilj poboljšati socijalnu skrb i ravnopravnost među građanima.
5. Financirane su većim javnim dugom ili izravno sredstvima prikupljenim od poreznih obveznika.
7. Pristup javnim službama jedan je od čimbenika uključenih u Indeks humanog razvoja (HDI).⁴

Sukladno napredovanju civilizacije rastao je i broj djelatnosti koje mogu poslužiti kao predmet javnih službi, a posljedica toga je i povećanje broja javnih službi. Smatra se kako su javne službe neophodne za funkciju lokalne društvene zajednice te da bi i vremenski najkraća obustava njihovog rada dovela do društvenog nereda.⁵

2.2. Usluge od općeg interesa

Usluge od općeg interesa odnose se na usluge koje mogu biti pružene od strane država ili od strane privatnog sektora. Postoje tri kategorije u koje su podijeljene usluge od općeg interesa a to su: usluge od gospodarskog interesa, negospodarske usluge i socijalne usluge. "Usluge od općeg

³ Sarvan, D. (2008). Obavljanje komunalnih djelatnosti kao javne službe. Hrvatska i komparativna javna uprava: časopis za teoriju i praksu javne uprave, 8(4), 1055-1086.

⁴ <https://hr.economy-pedia.com/11039528-public-service#menu-1>

⁵ Sarvan, D. (2008). Obavljanje komunalnih djelatnosti kao javne službe. Hrvatska i komparativna javna uprava: časopis za teoriju i praksu javne uprave, 8(4), 1055-1086.

gospodarskog interesa (SGEI) su komercijalne usluge od opće gospodarske koristi koje podliježu obvezama javnih usluga."⁶

Kategorija usluga od općeg gospodarskog interesa podrazumijeva sve osnovne usluge koje se plaćaju i na koje se primjenjuju pravila europskog unutarnjeg tržišta i tržišnog natjecanja. Odstupanja su moguća u iznimnim slučajevima u kojima je prioritet zaštita i mogućnost pristupa građana osnovnim uslugama. U drugu kategoriju koja se odnosi na negospodarske usluge spadaju primjerice policija, pravosuđe i obavezni sustavi socijalnog osiguranja. Treća kategoriju koja se odnosi na socijalne usluge od općeg interesa podrazumijeva djelatnosti koje za cilj imaju ispunjavanje potreba ranjivih skupina građana i koje su sukladno tome utemeljene na načelima solidarnosti i jednakog pristupa uslugama. U ovoj kategoriji mogu se nalaziti usluge gospodarske ali i negospodarske prirode. Postoje brojni primjeri takvih usluga, a među njima se ističu socijalno osiguranje, službe za zapošljavanje i socijalno stanovanje.⁷ Načela komunalnog gospodarstva u skladu s kojima su jedinice lokalne samouprave i osobe koje obavljaju komunalne djelatnosti dužne postupati, nalažu kako se "komunalne djelatnosti obavljaju kao javna služba, a usluge koje se pružaju u obavljanju tih djelatnosti od općeg su interesa".⁸

Postoje određeni principi kojima se potrebno voditi pri obavljanju službi koje su od općeg interesa a odnose se na univerzalnost pružanja usluga, jednakost pristupa, kontinuitet obavljanja, sigurnost prilagodljivost, kvaliteta usluga, efikasnost, prihvatljivost cijena usluga, zaštita ugroženih kategorija građana, transparentnost, zaštita korisnika, potrošača i okoliša i osiguravanje participacije građana.⁹

Osim što postoje određeni principi koje je potrebno uzeti u obzir pri obavljanju služba od općeg interesa, postoje i načela kojima se uređuje obavljanje poslova od općeg interesa a to su: načelo supsidijarnosti uz pomoć kojeg je bitno omogućiti organizaciju i djelovanje služba od općeg interesa na razini koja je najbliža građanima, načelo koje podrazumijeva postizanje ciljeva služba od općeg interesa u okviru jedinstvenog tržišta, načelo koje ističe kako službe od općeg interesa trebaju pridonijeti postizanju kohezije kroz koncept univerzalne službe, načelo osiguravanja

⁶ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=LEGISSUM:services_general_economic_interest

⁷ https://commission.europa.eu/topics/single-market/services-general-interest_hr

⁸ <https://mpgi.gov.hr/print.aspx?id=8537&url=print&page=1>

⁹ Sarvan, D. (2008). Obavljanje komunalnih djelatnosti kao javne službe. Hrvatska i komparativna javna uprava: časopis za teoriju i praksu javne uprave, 8(4), 1055-1086.

visoke kvalitete i sigurnosti u obavljanju služba, načelo zaštite prava korisnika i potrošača, načelo koje podrazumijeva praćenje i vrednovanje obavljanja služba radi osiguranja kvalitete, načelo koje upućuje na poštovanje različitosti služba od općeg interesa, načelo koje nalaže transparentnost u pogledu oblikovanja i provedbe javnih politika koje se tiču služba od općeg interesa te načelo koje ističe potrebu i važnost jačanja pravne sigurnosti u pogledu služba od općeg interesa.¹⁰

¹⁰ Sarvan, D. (2008). Obavljanje komunalnih djelatnosti kao javne službe. Hrvatska i komparativna javna uprava: časopis za teoriju i praksu javne uprave, 8(4), 1055-1086.

3. KOMUNALNO GOSPODARSTVO

Od postanka i razvoja naselja i gradova, a kasnije i urbaniziranih sredina u kojima ljudi žive u zajednicama bila je prisutna potreba za organizacijom optimalnog načina življenja u tim istim gradovima i naseljima koji su se u modernom dobu razvili u urbanizirane sredine. Iako u početnim stadijima života u gradovima i naseljima zasigurno nije bila prisutna jednako intenzivna potreba za obavljanjem određenih djelatnosti od općeg interesa zbog manje razvijenosti i jednostavnijeg načina života, oduvijek je bila prisutna potreba za obavljanjem određenih vrsta djelatnosti od općeg interesa pa tako i komunalnih djelatnosti. Glavni razlog tome je što su i tada kao i sada komunalne djelatnosti bile od temeljne važnosti za život stanovnika i odvijanje gospodarskih djelatnosti. Evidentno je dakle kako su se stanovnici gradova i naselja u najranijoj povijesti suočavali sa potrebom za odvodnjom otpadnih voda, odvozom komunalnog otpada, održavanjem javnih trgova i cesta, kao i drugim djelatnostima neophodnim za optimalan život zajednice.¹¹

Komunalno gospodarstvo odnosi se na obavljanje posebnim propisima uređenih komunalnih djelatnosti koje su uslužnog karaktera, a u prvom redu se odnose na pružanje komunalnih usluga od interesa za fizičke i pravne osobe.

Osim toga obavljanje komunalnih djelatnosti podrazumijeva i financiranje izgradnje i otvaranja objekata te financiranje i obavljanje uređenja komunalne infrastrukture. Komunalne djelatnosti mogu obavljati isključivo za to ovlašteni subjekti a primarni cilj obavljanja komunalnih djelatnosti je zadovoljavanje osnovnih potreba stanovništva kako bi se osigurali uvjeti za uredan i funkcionalan život što je opća potreba stanovništva svakog područja.

Iz tog su razloga jedinice lokalne samouprave obvezne osigurati kvalitetno obavljanje komunalnih djelatnosti, a omogućeno im je i da pojedine komunalne djelatnosti provode unutar vlastitih odjela i službi. Osim toga omogućeno im je i da zadatak obavljanja pojedinih komunalnih djelatnosti udjele i drugim pravnim osobama. Jedinice lokalne samouprave odgovorne su i za financiranje

¹¹ Sarvan, D. (2008). Obavljanje komunalnih djelatnosti kao javne službe. Hrvatska i komparativna javna uprava: časopis za teoriju i praksu javne uprave, 8(4), 1055-1086.

komunalnih djelatnosti. One to mogu činiti na način da osiguraju sredstva iz vlastitog proračuna ali i putem izdavanja suglasnosti na tarifne sustave i cjenike.¹²

Postoji niz načela na kojima se temelji komunalno gospodarstvo a to su: načelo zaštite javnog interesa, načelo razmjerne koristi, načelo solidarnosti, načelo neprofitnosti, načelo supsidijarnosti, načelo univerzalnosti i jednakosti pristupa, načelo prilagodljivosti, načelo kontinuiteta obavljanja komunalnih djelatnosti, načelo kakvoće obavljanja komunalnih djelatnosti, načelo ekonomičnosti i učinkovitosti te načelo zaštite korisnika, prostora, okoliša i kulturnih dobara, načelo sigurnosti, načelo javnosti, načelo prihvatljivosti cijene komunalnih usluga te načelo zaštite ugroženih kategorija građana.¹³

"Nadzor u komunalnom gospodarstvu obuhvaća nadzor zakonitosti općih akata i upravni nadzor pojedinačnih akata tijela jedinice lokalne samouprave te nadzor zakonitosti i kvalitete poslovanja isporučitelja komunalnih usluga."¹⁴

U sklopu nadzora zakonitosti općih akata predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave ubrajaju se odluke o: visini komunalne naknade, o visini komunalnog doprinosa, o komunalnom redu te o priključenju na komunalnu infrastrukturu.

U komunalnom gospodarstvu pojedinačne akte donose upravna tijela jedinice lokalne samouprave, a oni se odnose na: rješenje o visini komunalne naknade, rješenje o visini komunalnog doprinosa, rješenje o visini naknade za priključenje te rješenje o komunalnom redu.

Inspeksijske službe također imaju ulogu u nadzoru zaštite okoliša pa tako postoji vodopravna inspekcija, sanitarna inspekcija i druge inspeksijske službe koje obavljaju nadzor.

Ne postoji pojedinačno i nezavisno regulacijsko tijelo kada je u pitanju regulacija komunalnih djelatnosti. Zaštita pravila tržišnog natjecanja u komunalnom gospodarstvu biva provedena od strane Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja Republike Hrvatske. Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja Republike Hrvatske je tako u više navrata prepoznala prisustvo zlouporabe rukovodećeg položaja trgovačkih društava koja su obavljala komunalne djelatnosti. Ona su naime izravno ili

¹² Cesarec, N. (2017). KOMUNALNE DJELATNOSTI KAO JAVNA SLUŽBA (Undergraduate thesis). Rijeka: University of Rijeka, FACULTY OF LAW. Retrieved from <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:118:989118>

¹³ <https://mpgi.gov.hr/print.aspx?id=8537&url=print&page=1>

¹⁴ Sarvan, D. (2008). Obavljanje komunalnih djelatnosti kao javne službe. Hrvatska i komparativna javna uprava: časopis za teoriju i praksu javne uprave, 8(4), 1055-1086.

neizravno nametala nepravedan iznos kupovnih ili prodajnih cijena te tako stvarala nepovoljne i nepravedne trgovinske uvijete.

Kada je u pitanju zaštita potrošača u komunalnom gospodarstvu tu zadaću obavlja Nacionalno vijeće za zaštitu potrošača. To vijeće je sačinjeno od predstavnika državnih tijela nadležnih za područje zaštite potrošača, Hrvatske gospodarske komore, Hrvatske obrtničke komore, udruga za zaštitu potrošača i neovisnih stručnjaci iz područja zaštite potrošača.¹⁵ Ono ima ulogu i u procesu izrade Nacionalnog programa za zaštitu potrošača i izvješća o ostvarivanju Nacionalnog programa za zaštitu potrošača. Osim toga ima ulogu i u poticanju izmjena i nadopuna postojećih propisa kao i u donošenju novih propisa iz područja zaštite potrošača. Još jedna od stavki koja karakterizira Nacionalno vijeće za zaštitu potrošača je ta da ono sudjeluje u kreiranju politike zaštite potrošača i izvješćuje Vladu o slučajevima kršenja dobrih poslovnih običaja.¹⁶

Postoje i tzv. savjetodavna tijela koja su sačinjena od predstavnika udruga potrošača na razini jedinice lokalne samouprave te povjerenstva za reklamacije potrošača koja bivaju utemeljena od strane isporučitelja komunalnih usluga.

3.1. Komunalne djelatnosti

Postoji niz tipova komunalnih usluga, a među njima je najbitnije započeti s obveznim komunalnim uslugama. Među obvezne komunalne usluge spadaju: opskrba pitkom vodom, odvodnje otpadnih voda te zbrinjavanje komunalnog otpada. Dužnost svih osoba koje u svom vlasništvu posjeduju bilo kakav tip građevine je da istu priključe na komunalnu infrastrukturu za opskrbu pitkom vodom i odvodnju otpadnih voda te je svaki vlasnik građevine ujedno obavezan koristiti se uslugom održavanja čistoće odnosno koristiti se uslugama održavanja čistoće koje podrazumijevaju skupljanje i odvoz komunalnog otpada.

¹⁵ Sarvan, D. (2008). Obavljanje komunalnih djelatnosti kao javne službe. Hrvatska i komparativna javna uprava: časopis za teoriju i praksu javne uprave, 8(4), 1055-1086.

¹⁶ Sarvan, D. (2008). Obavljanje komunalnih djelatnosti kao javne službe. Hrvatska i komparativna javna uprava: časopis za teoriju i praksu javne uprave, 8(4), 1055-1086.

Kada se radi o tome koja je minimalna razina pružanja komunalnih usluga neophodnih za optimalan život građana u naseljima taj je podatak i dalje individualan za svako naselje što znatno utječe na različitosti standarda i kvalitete života u različitim naseljima.¹⁷

Postoje dvije vrste komunalnih djelatnosti: komunalne djelatnosti kojima se osigurava održavanje komunalne infrastrukture i uslužne komunalne djelatnosti.

Pod komunalne djelatnosti kojima se osigurava održavanje komunalne infrastrukture spadaju: održavanje nerazvrstanih cesta, održavanje javnih površina na kojima nije dopušten promet motornim vozilima, održavanje građevina javne odvodnje oborinskih voda, održavanje javnih zelenih površina, održavanje građevina, uređaja i predmeta javne namjene, održavanje groblja i krematorija unutar groblja, održavanje čistoće javnih površina i održavanje javne rasvjete.

Pod uslužne komunalne djelatnosti ubrajaju se: usluge parkiranja na uređenim javnim površinama i u javnim garažama, usluge javnih tržnica na malo, usluge ukopa i kremiranje pokojnika u krematoriju unutar groblja, komunalni linijski prijevoz putnika, obavljanje dimnjačarskih poslova.¹⁸

3.1.1. Definicije komunalnih djelatnosti prema Zakonu o komunalnom gospodarstvu

Kada su u pitanju poslovi kojima se održavaju nerazvrstane ceste oni se manifestiraju kao skup radnji koje se obavljaju tijekom cijele godine na nerazvrstanim cestama. Za obavljanje tih poslova potrebna je odgovarajuća oprema kao što su uređaji i instalacije, sa svrhom održavanja prohodnosti i tehničke ispravnosti cesta te prometne sigurnosti na njima kao i mjestimičnog poboljšanja elemenata ceste, osiguravanja sigurnosti i trajnosti ceste i cestovnih objekata i povećanja sigurnosti prometa (izvanredno održavanje), a u skladu s propisima kojima je uređeno održavanje cesta.¹⁹

¹⁷ Sarvan, D. (2008). Obavljanje komunalnih djelatnosti kao javne službe. Hrvatska i komparativna javna uprava: časopis za teoriju i praksu javne uprave, 8(4), 1055-1086.

¹⁸ <https://mpgi.gov.hr/o-ministarstvu/djelokrug/komunalno-gospodarstvo-8131/komunalne-djelatnosti/8538>

¹⁹ Zakon o komunalnom gospodarstvu NN 68/18, 32/20, članak 23.

Poslovi uz pomoć kojih se održavaju javne površine na kojima nije dopušten promet motornih vozila podrazumijevaju popravke tih površina uz pomoć kojih se osigurava njihova funkcionalna ispravnost.

Građevine javne odvodnje oborinskih voda održavaju upravljanjem i održavanjem građevina koje služe prihvatu, odvodnji i ispuštanju oborinskih voda iz građevina i površina javne namjene u građevinskom području, uključujući i građevine koje služe zajedničkom prihvatu, odvodnji i ispuštanju oborinskih i drugih otpadnih voda, osim građevina u vlasništvu javnih isporučitelja vodnih usluga koje, prema posebnim propisima o vodama, služe zajedničkom prihvatu, odvodnji i ispuštanju oborinskih i drugih otpadnih voda.²⁰

Održavanje javnih zelenih površina provodi se tako da se obavljaju košnja, obrezivanje i sakupljanje biološkog otpada s javnih zelenih površina, obnova, održavanje i njega drveća, ukrasnog grmlja i drugog bilja, popločenih i nasipanih površina u parkovima, opreme na dječjim igralištima, fitosanitarna zaštita bilja i biljnog materijala za potrebe održavanja i drugi poslovi potrebni za održavanje tih površina.²¹

Održavanje građevina i uređaja javne namjene obavlja se uz pomoć popravaka i čišćenja tih građevina, uređaja i predmeta.

Groblja i krematoriji unutar groblja održavaju se kao i prostori i zgrade za obavljanje ispraćaja i ukopa pokojnika. Osim toga uređuju se putovi kao i zelene i druge površine unutar groblja.

Pod održavanjem čistoće javnih površina podrazumijeva se čišćenje površina javne namjene, osim javnih cesta, koje obuhvaća ručno i strojno čišćenje i pranje javnih površina od otpada, snijega i leda, kao i postavljanje i čišćenje košarica za otpatke i uklanjanje otpada koje je nepoznata osoba odbacila na javnu površinu ili zemljište u vlasništvu jedinice lokalne samouprave.

Pod održavanjem javne rasvjete podrazumijeva se upravljanje i održavanje instalacija javne rasvjete, uključujući podmirivanje troškova električne energije, za rasvjetljavanje površina javne namjene.

²⁰ Zakon o komunalnom gospodarstvu NN 68/18, 32/20, članak 23.

²¹ Zakon o komunalnom gospodarstvu NN 68/18, 32/20, članak 23.

Pod usluge parkiranja na uređenim javnim površinama i u javnim garažama spadaju slijedeće usluge: upravljanje tim površinama i garažama, njihovo održavanje, naplata i kontrola naplate parkiranja i drugi poslovi s tim u vezi te obavljanje nadzora i premještanje parkiranih vozila na površinama javne namjene sukladno posebnim propisima.²² Iznimka od navedenih usluga je pružanje usluga parkiranja na površinama i garažama koje nisu u vlasništvu jedinice lokalne samouprave.

Pod uslugama javnih tržnica na malo podrazumijevaju se usluge koje se odnose na: upravljanje i održavanje prostora i zgrada izgrađenih na zemljištu u vlasništvu jedinice lokalne samouprave u kojima se u skladu s tržišnim redom pružaju usluge obavljanja prometa živežnim namirnicama i drugim proizvodima.²³

Usluge ukopa i kremiranja pokojnika u krematoriju unutar groblja podrazumijevaju: ispraćaj pokojnika, kremiranje i ukop unutar groblja koji je uređen u skladu sa posebnim odredbama.

Kada je riječ o uslugama koje spadaju pod pojam komunalnog linijskog prijevoza putnika podrazumijeva se javni cestovni prijevoz putnika na linijama unutar zona koje utvrđuju jedinice lokalne samouprave na svojem području.

Dimnjačarski poslovi obuhvaćaju: čišćenje i kontrolu dimnjaka, dimovoda i uređaja za loženje u građevinama.

3.1.2. Način obavljanja komunalnih djelatnosti

Prije početka navođenja načina obavljanja komunalnih djelatnosti bitno je razgraničiti razliku između poslova koji se na razini države kao cjeline i poslova koji su ograničeni na uža područja. Poslovi koji se obavljaju na razini države nazivaju se središnjim poslovima, dok se poslovi ograničeni na uža područja nazivaju lokalnim poslovima.

Kada je riječ tome koja se područja u ovom kontekstu podrazumijevaju pod pojmom na uža područja to su uglavnom općine i gradovi. Lokalna samouprava ima dva ključna zadatka a to su:

²² Zakon o komunalnom gospodarstvu NN 68/18, 32/20, članak 55.

²³ Zakon o komunalnom gospodarstvu NN 68/18, 32/20, članak 55.

prepoznavanje zajedničkih i pojedinačnih interesa stanovnika određenog područja te uočavanje promjena koje se na tom polju konstantno događaju i pronalaženje rješenja i načina uz pomoć kojih će efikasno obavljati najrazličitije poslove iz svoje oblasti. Komunalni poslovi su iz brojnih, u prethodnim poglavljima navedenih razloga, vrlo važni poslovi pa se po tome i posebno izdvajaju.

Postoje tri faze koje su prisutne pri obavljanju lokalnih poslova a to su²⁴:

1. Obavljanje poslova uz pomoć izravne akcije pripadnika zajednice. Na takav se način obavljaju još nediferencirani lokalni poslovi.
2. Dodjela odgovornosti obavljanja pojedinih lokalnih poslova počasnim službenicima koji su ujedno predstavnici zajednice.
3. Obavljanje lokalnih poslova od strane lokalne organizacije s profesionalnim službenicima.

Bitno je napomenuti i da postoje određeni oblici organiziranosti uz pomoć kojih se za lokalne vlasti stvara mogućnost da obavljaju komunalne djelatnosti. Takvi se organizacijski oblici mogu svrstati u dvije osnovne kategorije a to su izravno obavljanje djelatnosti i posredno obavljanje djelatnosti.

Izravno obavljanje djelatnosti predstavlja izravan rad djelatnika zaposlenih u lokalnoj samoupravi pri obavljanju komunalnih djelatnosti. Obavljanje komunalnih djelatnosti koje se obavlja prenošenjem komunalnih poslova na organizaciju koja posjeduje određen nivo samostalnosti pri upravljanju i financiranju ali je sve to u potpunosti pod kontrolom predstavničkog ili izvršnog tijela jedinice lokalne samouprave je također jedan od vidova izravnog obavljanja komunalnih djelatnosti. Komunalne djelatnosti se obavljaju na izravan način i putem organizacije koja ima pravnu osobnost, ali je i dalje putem upravnog odbora, kojeg imenuje jedinica lokalne samouprave, pod nadzorom te jedinice.

Još jedan od izravnih načina obavljanja komunalne djelatnosti je i putem osnivanja javnog poduzeća uz pomoć kojeg će biti obavljanje komunalne djelatnosti pod nadzorom jedinice lokalne samouprave. Posljednji poznat izravni način obavljanja komunalnih poslova je osnivanjem

²⁴ Tolić, V., Bolfek, B. i Tokić, M. (2011). NAČINI OBAVLJANJA KOMUNALNIH DJELATNOSTI U SUSTAVU KOMUNALNOG GOSPODARSTVA. Praktični menadžment, 2 (1), 98-106. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/71853>

trgovačkog društva kako bi lokalne vlasti mogle obavljati komunalne djelatnosti koristeći njihovu mogućnost prilagođavanja u dijelu koji se odnosi na financiranje, upravljanje i zapošljavanje.²⁵

Neizravno obavljanje djelatnosti može se provoditi tako da se komunalne djelatnosti obavljaju putem koncesije odnosno subjekta koji nije izravno vezan za lokalnu vlast.

U tom slučaju koncesionar može biti fizička ili pravna osoba. Koncesija se uglavnom dodjeljuje na duži vremenski period. vrijeme, Osim na prethodno opisan način neizravno obavljanje komunalnih djelatnosti može se provesti i tako da se povjeri obavljanje komunalnih djelatnosti "davanjem u zakup" što obično podrazumijeva kraći vremenski period, a naknada za rad se može prethodno dogovoriti u fiksnom iznosu ili se naknada može kasnije utvrditi na osnovu izvršenih poslova. Visina naknade biva utvrđena od strane lokalne vlasti. Neizravno se obavljanje komunalnih djelatnosti može odnositi i na obavljanje komunalne djelatnosti na osnovu klasičnog obvezatnog ugovornog odnosa.²⁶

"Obavljanje komunalne djelatnosti organizira se i obavlja na području jedinice lokalne samouprave. Više jedinica lokalne samouprave na području iste ili različitih županija može obavljanje komunalne djelatnosti organizirati zajednički."²⁷ Odluku o takvom načinu obavljanja komunalne djelatnosti donose predstavnička tijela jedinica lokalne samouprave, a međusobna prava i obveze jedinica lokalne samouprave uređuju se pisanim ugovorom.

3.2. Organizacija obavljanja komunalnih djelatnosti

Obavljanje komunalnih djelatnosti može biti organizirano na više načina. Organizacijski oblici obavljanja komunalnih djelatnosti su: trgovačka društva, javna ustanova, služba – vlastiti pogon,

²⁵ Tolić, V., Bolfek, B. i Tokić, M. (2011). NAČINI OBAVLJANJA KOMUNALNIH DJELATNOSTI U SUSTAVU KOMUNALNOG GOSPODARSTVA. Praktični menadžment, 2 (1), 98-106. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/71853>

²⁶ Tolić, V., Bolfek, B. i Tokić, M. (2011). NAČINI OBAVLJANJA KOMUNALNIH DJELATNOSTI U SUSTAVU KOMUNALNOG GOSPODARSTVA. Praktični menadžment, 2 (1), 98-106. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/71853>

²⁷ <https://mpgi.gov.hr/o-ministarstvu/djelokrug/komunalno-gospodarstvo-8131/komunalne-djelatnosti/8538>

pravna i fizička osoba na temelju ugovora o koncesiji te pravna i fizička osoba na temelju ugovora o obavljanju komunalne djelatnosti.²⁸

3.2.1. Trgovačka društva

Osnivanje trgovačkih društava koja obavljaju komunalne djelatnosti kao i njihovo poslovanje uređuju se odredbama Zakona o trgovačkim društvima. Ovakva društva mogu biti osnovana na dva načina: kao dioničko društvo ili kao društvo s ograničenom odgovornošću. U slučaju kada je osnovano društvo s ograničenom odgovornošću jedinice lokalne samouprave u takvim društvima imaju kontrolu nad velikim udjelom. Na osnovu navedenog može se zaključiti kako su komunalna trgovačka društva pod utjecajem i kontrolom lokalnih vlasti. Takav utjecaj ostvaruje se putem skupština i nadzornih odbora tih društava čiji članovi barem većinski bivaju imenovani od strane jedinica lokalne samouprave. Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi u svojim je odredbama uvrstio mogućnost da dvije ili više, a posebno dvije ili više prostorno povezane jedinice lokalne samouprave kao što su primjerice općine ili gradovi na otoku obavljaju određene poslove iz svog samoupravnog djelokruga zajednički te da jedinice lokalne samouprave osnivaju zajedničko tijelo, zajednički upravni odjel te zajedničko trgovačko društvo.²⁹

3.2.2. Javna ustanova

Kada je riječ o osnivanju javne ustanove za obavljanje komunalnih djelatnosti, njeno se osnivanje obavlja u skladu sa odredbama Zakona o ustanovama.

Razlog tomu je taj što u Zakonu o komunalnom gospodarstvu nisu prisutne nikakve odredbe koje su povezane i odnose se na javne ustanove. Akt o osnivanju javne ustanove obvezan je sadržavati određene odredbe, a to su Glavne karakteristike javne ustanove su slijedeće: ustanova je pravna osoba, zasnovana je i njen je rad organiziran sukladno Zakonom propisanim pravilima kojima se određuju organizacijski kriteriji, osniva se u svrhu trajnog obavljanja određenih djelatnosti i ne

²⁸ <https://mpgi.gov.hr/o-ministarstvu/djelokrug/komunalno-gospodarstvo-8131/komunalne-djelatnosti/8538>

²⁹ Tolić, V., Bolfek, B. i Tokić, M. (2011). NAČINI OBAVLJANJA KOMUNALNIH DJELATNOSTI U SUSTAVU KOMUNALNOG GOSPODARSTVA. Praktični menadžment, 2 (1), 98-106. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/71853>

obavlja djelatnosti sa ciljem stjecanja bilo kakve dobiti. Akt o osnivanju mora sadržavati podatke koji podrazumijevaju: ime osnivača, prebivalište osnivača, ime ustanove, sjedište ustanove, djelatnosti koje ustanova obavlja, informacije o organima ustanove i informacije o upravljanju ustanovom, načinu poslovanja ustanove, podatke o sredstvima neophodnim za osnivanje ustanove te informacije o načinima pribavljanja istih, informacije o ograničenjima glede stjecanja, opterećivanja i otuđivanja nekretnina i druge imovine ustanove i podatke o tome koja prava i obveze ima ustanova i njen osnivač.

Kako bi se javna ustanova osnovala u skladu sa svim propisima potrebna je i suglasnost ministarstva u čijem su djelokrugu poslovi komunalnog gospodarstva.³⁰ Javne ustanove se u prvom redu osnivaju kako bi se zadovoljile potrebe i interesi građana ali isto tako javna ustanova traži i novčanu naknadu za svoje usluge. Novac prikupljen na takav način javna ustanova potom ulaže u pokrivanje djelomično ili u cijelosti, troškova koji nastaju poslovanjem i obavljanjem djelatnosti.

3.2.3. Vlastiti pogon

Sukladno Zakonu o komunalnom gospodarstvu, jedinice lokalne samouprave u mogućnosti su osnivati vlastite pogone za obavljanje komunalnih djelatnosti dok god se pridržavaju na zakonu utemeljenih propisa. Odluku o osnivanju ovakvih pogona donosi predstavničko tijelo te se ovakve vrste pogona mogu isključivo osnivati u komunalnom gospodarstvu. Odluka o osnivanju ovakvih pogona sačinjena je od niza odredbi. Te se odredbe odnose na: navođenje komunalnih djelatnosti koje će vlastiti pogon obavljati, područje na kom će se te iste djelatnosti obavljati, unutarnje ustrojstvo pogona i organizaciju poslova koje obavlja, sredstva koja su neophodna za obavljanje poslova koje pogon obavlja i načine nabave tih istih sredstava, akte koji se odnose na samo poslovanje, načine na koje jedinica lokalne samouprave nadzire rad vlastitog pogona, imenovanje upravitelja vlastitog pogona i eventualno ukidanje vlastitog pogona.³¹

³⁰ Tolić, V., Bolfek, B. i Tokić, M. (2011). NAČINI OBAVLJANJA KOMUNALNIH DJELATNOSTI U SUSTAVU KOMUNALNOG GOSPODARSTVA. Praktični menadžment, 2 (1), 98-106. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/71853>

³¹ Tolić, V., Bolfek, B. i Tokić, M. (2011). NAČINI OBAVLJANJA KOMUNALNIH DJELATNOSTI U SUSTAVU KOMUNALNOG GOSPODARSTVA. Praktični menadžment, 2 (1), 98-106. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/71853>

Glavna karakteristika vlastitog pogona je ta da je on oblik neposrednog obavljanja komunalne djelatnosti od strane jedinice lokalne samouprave koji nema svojstvo pravne osobe te da je samostalan pri obavljanju komunalnih djelatnosti ali u usporedbi sa u prethodnom potpoglavlju opisanim trgovačkim društvima na njegovo poslovanje tijela jedinice lokalne samouprave imaju puno veći utjecaj.³² Ovakav pogon osniva se za obavljanje komunalnih djelatnosti manjeg obima u manjim jedinicama lokalne samouprave. Način na koji funkcionira vlastiti pogon uređen je sukladno odluci o njegovom osnivanju uz detaljniju razradu koja se provodi sukladno pravilima iz pravilnika o poslovanju. Upravitelja pogona koji kao što i sam naziv kaže upravlja pogonom, imenuje i razrješava čelnik jedinice lokalne samouprave.

3.2.4. Ugovor o koncesiji

Sklapanje ugovora o koncesiji omogućuje jedinici lokalne samouprave da obavljanje komunalnih djelatnosti te izgradnju i korištenje objekata i uređaja komunalne infrastrukture povjeri fizičkoj ili pravnoj osobi. Još jedna mogućnost koju koncesija nudi je ta da se na određenom području dobije pravo obavljanja komunalnih djelatnosti kao i pravo izgradnje i korištenja objekata i uređaja komunalne infrastrukture u svrhu obavljanja ovih komunalnih djelatnosti. Kontrolu nad odlukama o tome koje će se komunalne djelatnosti obavljati dodjeljivanjem koncesije ima predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave. Osim toga Predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave vodi glavnu riječ i kada je u pitanju utvrđivanje pripremnih radnji i postupaka davanja koncesije sukladno odredbama Zakona o komunalnim djelatnostima i Zakona o koncesijama.³³

Još jedna uloga koju ima Predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave je i donošenje odluke o tome tko je najpovoljniji ponuditelj za dodjelu koncesije. Kriteriji pri izboru su ekonomski najpovoljnija i najviša ponuđena naknada za koncesiju. Zakonom o komunalnom gospodarstvu utvrđeno je što odluka o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja mora sadržavati. Bitno je uzeti u obzir određenje djelatnosti za koju se koncesija daje, način, uvjete i rok trajanja koncesije, ovlaštenja davatelja koncesije, prava i obveze koncesionara uključujući i pravo gradnje i korištenja objekata

³² Tolić, V., Bolfek, B. i Tokić, M. (2011). NAČINI OBAVLJANJA KOMUNALNIH DJELATNOSTI U SUSTAVU KOMUNALNOG GOSPODARSTVA. Praktični menadžment, 2 (1), 98-106. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/71853>

³³ Tolić, V., Bolfek, B. i Tokić, M. (2011). NAČINI OBAVLJANJA KOMUNALNIH DJELATNOSTI U SUSTAVU KOMUNALNOG GOSPODARSTVA. Praktični menadžment, 2 (1), 98-106. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/71853>

i uređaja komunalne infrastrukture te obvezu održavanja istih te visinu naknade za koncesiju te druga pitanja od značaja za obavljanje djelatnosti.³⁴

Kada je i pitanju sam ugovor o koncesiji, neophodno je da isti bude sastavljen od određenih stavki, a to su: djelatnosti za koju se koncesija daje, rok na koji se koncesija daje, visinu i način plaćanja naknade za koncesiju, cijenu i način naplate za pruženu uslugu, prava i obveze davatelja koncesije, prava i obveze koncesionara, jamstva i/ili odgovarajuće instrumente osiguranja koncesionara, način prestanka koncesije i ugovorne kazne.³⁵ Nadalje kada je riječ o prestanku dodijeljene koncesije, smatra se kako dodijeljena koncesija prestaje nakon što su ispunjeni za to predviđeni zakonski uvjeti. Prestanak dodijeljene koncesije nastupa i kada dođe do raskida ugovora o koncesiji zbog javnog interesa sporazumnim raskidom ugovora o koncesiji kao i jednostranim raskidom ugovora o koncesiji. Neophodno je naravno i da bude donesena i pravomoćna sudska odluka o poništenju ugovora. Sve što je povezano sa ugovorom koncesijama uređuje se odredbama iz Zakona o koncesijama.

3.2.5. Ugovor o povjeravanju obavljanja komunalnih poslova

Postoje različiti izvori iz kojih se pribavljaju i osiguravaju sredstva za obavljanje komunalnih djelatnosti. Među njima se ističu: cijene komunalne usluge, komunalne naknade, proračun jedinice lokalne samouprave i drugi izvori po posebnim propisima.³⁶ Kada je u pitanju obavljanje komunalnih djelatnosti koje se financiraju isključivo iz proračuna jedinice lokalne samouprave, a to su: odvodnja atmosferskih voda, održavanje čistoće u dijelu koji se odnosi na čišćenje javnih površina, održavanje javnih površina, održavanje nerazvrstanih cesta, održavanje groblja i

³⁴ Tolić, V., Bolfek, B. i Tokić, M. (2011). NAČINI OBAVLJANJA KOMUNALNIH DJELATNOSTI U SUSTAVU KOMUNALNOG GOSPODARSTVA. Praktični menadžment, 2 (1), 98-106. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/71853>

³⁵ Tolić, V., Bolfek, B. i Tokić, M. (2011). NAČINI OBAVLJANJA KOMUNALNIH DJELATNOSTI U SUSTAVU KOMUNALNOG GOSPODARSTVA. Praktični menadžment, 2 (1), 98-106. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/71853>

³⁶ Tolić, V., Bolfek, B. i Tokić, M. (2011). NAČINI OBAVLJANJA KOMUNALNIH DJELATNOSTI U SUSTAVU KOMUNALNOG GOSPODARSTVA. Praktični menadžment, 2 (1), 98-106. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/71853>

krematorija i održavanje javne rasvjete, one mogu biti dane na povjerenje fizičkoj ili pravnoj osobi, a potvrda o danom povjerenju se utvrđujem na temelju pisanog ugovora.³⁷

Ugovor o povjeravanju obavljanja komunalnih poslova sklapa izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave, a neophodno je da se taj ugovor sastoji od: djelatnost za koju se ugovor sklapa, vremena na koje se sklapa ugovor, informacije o vrsti i opsegu poslova, informacija o načinima određivanja cijene za obavljanje poslova, informacija o načinu i roku plaćanja te jamstva izvršitelja o ispunjenju ugovora.³⁸

3.3. Financiranje uslužnih komunalnih djelatnosti

Postoji više izvora uz pomoć kojih se financiraju uslužne komunalne djelatnosti. Uglavnom su to sredstva iz cijene komunalne usluge, iz proračuna jedinice lokalne samouprave, iz prihoda određenih posebnim zakonima i iz ostalih prihoda. Odlukom predstavničkog tijela jedinica lokalne samouprave može za pojedine grupe korisnika u cijelosti ili djelomično financirati obavljanje komunalnih djelatnosti radi osiguravanja univerzalnosti pristupa komunalnim uslugama prema uvjetima propisanim tom istom odlukom.³⁹

Kada se radi o pravnim i fizičkim osobama kojima se povjerava obavljanje komunalne djelatnosti, postoji određen način za utvrđivanje cijena komunalnih usluga.

Taj način podrazumijeva omogućavanje povrata uložениh sredstava u gradnju komunalne infrastrukture i obavljanje komunalnih djelatnosti.⁴⁰

Kada je u pitanju cjenik komunalnih usluga, izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave dužno je dati suglasnost vezanu uz cjenik, a ako se ne očituje u za to prethodno zadanom roku koji uglavnom iznosi 60 dana od dana kada je izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave zaprimilo prijedlog, smatra se kako je suglasnost dana i važeća te se na dalje prema tome i postupa. Izvršno tijelo

³⁷ Tolić, V., Bolfek, B. i Tokić, M. (2011). NAČINI OBAVLJANJA KOMUNALNIH DJELATNOSTI U SUSTAVU KOMUNALNOG GOSPODARSTVA. Praktični menadžment, 2 (1), 98-106. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/71853>

³⁸ Tolić, V., Bolfek, B. i Tokić, M. (2011). NAČINI OBAVLJANJA KOMUNALNIH DJELATNOSTI U SUSTAVU KOMUNALNOG GOSPODARSTVA. Praktični menadžment, 2 (1), 98-106. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/71853>

³⁹ Zakon o komunalnom gospodarstvu, NN 68/18, 32/20, članak 51. – 58.

⁴⁰ Zakon o komunalnom gospodarstvu, NN 68/18, 32/20, članak 54.

jedinice lokalne samouprave dužno je ujedno i dati suglasnost kada su u pitanju bilo kakve izmjene ili nadopune provedene od strane isporučitelja komunalnih usluga.

Dužnost isporučitelja komunalnih usluga je da na mediju za oglašavanja kojim se koristi, bilo da je to online mrežna stranica ili oglasna ploča, objavi cjenik i sve eventualno provedene promjene na njemu.⁴¹

Cijena komunalnih usluga uređena je Zakonom o komunalnom gospodarstvu a na temelju tog zakona prihodi za obavljanje komunalnih usluga podijeljeni su u 4 osnovne skupine⁴²:

1. cijena komunalnih usluga
2. komunalna naknada
3. proračun jedinica lokalne samouprave
4. drugi izvori po posebnim propisima

Iz cijene komunalnih usluga osiguravaju se sredstva za obavljanje slijedećih komunalnih djelatnosti⁴³:

1. opskrba pitkom vodom
2. odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda, osim odvodnje atmosferskih voda
3. prijevoz putnika u javnom prijevozu
4. održavanje čistoće u dijelu koji se odnosi na skupljanje i odvoz komunalnog otpada;
5. odlaganje komunalnog otpada
6. tržnice na malo
7. obavljanje dimnjačarskih te (viii) pogrebnih poslova.

⁴¹ Zakon o komunalnom gospodarstvu, NN 68/18, 32/20, članak 55.

⁴² Šimović, J., & Rogić Lugarić, T. (2012). Komunalno gospodarstvo i instrumenti njegova financiranja. Hrvatska i komparativna javna uprava: časopis za teoriju i praksu javne uprave, 12(1), 149-178.

⁴³ Šimović, J., & Rogić Lugarić, T. (2012). Komunalno gospodarstvo i instrumenti njegova financiranja. Hrvatska i komparativna javna uprava: časopis za teoriju i praksu javne uprave, 12(1), 149-178.

4. DJELATNOSTI SRODNE KOMUNALNIM DJELATNOSTIMA

U ovom poglavlju biti će predstavljene komunalne djelatnosti održavanja zelenih površina, održavanja groblja i krematorija te dimnjačarskih poslova i održavanja nerazvrstanih cesta. U sklopu detaljnog objašnjenja i prikaza svega vezanog uz poslove koji se obavljaju u sklopu navedenih djelatnosti biti će prikazani i određeni poslovi koji su srodni tim djelatnostima a nisu nužno uvršteni pod pojam komunalnih djelatnosti. S obzirom da takve poslove uglavnom obavljaju tvrtke i poduzeća prikazana je i ponuda te način rada istih. U ovom poglavlju je također na praktičnim primjerima prikazana organizacija komunalnih djelatnosti pa je tako prisutan primjer trgovačkog društva u sklopu potpoglavlja održavanja groblja i krematorija kao i primjer koncesije u sklopu potpoglavlja o dimnjačarskim poslovima.

4.1. Održavanje i uređenje javnih zelenih površina

Održavanje i uređenje javnih zelenih površina generalni je pojam koji spada pod kategoriju komunalnih djelatnosti kojima se osigurava održavanje komunalne infrastrukture. Bilo koji radovi koji se obavljaju na javnim zelenim površinama, a pri tom nisu dio radova koji za cilj imaju isključivo uređenje i održavanje javnih zelenih površina, ne mogu se i ne smiju provoditi bez odobrenja nadležnog upravnog tijela za gospodarenje gradskom imovinom. Radovi koji spadaju pod komunalnu djelatnost održavanja i uređivanja zelenih površina su: obnova biljnog materijala, rezanje i oblikovanje stabala i grmlja, okopavanje bilja, košenje trave, uklanjanje otpalog granja, lišća i ostalog materijala, održavanje posuda s ukrasnim biljem, preventivno djelovanje na sprječavanju biljnih bolesti, uništavanje biljnih štetnika, održavanje pješačkih putova i naprava na javnim zelenim površinama pod koje spadaju popravak klupa i košara za otpatke, postavljanje zaštitnih ograda, postavljanje natpisa i upozorenja za zaštitu javno zelene površine te obnavljanje i rekonstrukcija zapuštenih javnih zelenih površina.⁴⁴

⁴⁴ <https://www.sibenik.hr/clanci/ureenje-i-odrzavanje-zelenih-povrsina/3887.html>

Svaka javna zelena površina ima svoju svrhu te je stoga dozvoljeno korištenje svake javne zelene površine samo u tu svrhu. Postoji niz obveza koje pravne ili fizičke osobe kojima je povjereno uređenje i održavanje javnih zelenih površina moraju ispunjavati. Dužnosti se odnose na redovito uklanjanje suhih i bolesnih grana ili čitavih stabala ako je to potrebno. Treba napomenuti kako se sva uklonjena stabla moraju zamijeniti novima.

Kada su u pitanju stabla i grane koja zaklanjaju prometne znakove, na bilo koji način smetaju odvijanju prometa i zračnim vodovima, takva je stabla potrebno sjeći ili uklanjati. Dozvolu za to imaju samo ovlaštene pravne ili fizičke osobe. Stabla, ukrasne živice i drugo zelenilo koje ne predstavlja nikakvu smetnju, a nalazi se uz javne prometne površine potrebno je redovno održavati urednim tako da ne bi predstavljalo smetnju pri preglednosti i sigurnosti prometa. Osim radova koji za svrhu imaju održavanje i uređivanje javnih zelenih površina potrebno je istaknuti i da postoje načini na koje se provodi zaštita tih istih površina.

Zaštita javnih zelenih površina izvodi se tako uvođenjem zabrana: oštećenja stabala (guljenje kore, zarezivanje, kidanje, lomljenje i penjanje), uništavanja travnjaka i cvijetnjaka, iskopavanja i odnošenja zemlje i bilja, bacanja papira i otpadaka, dovođenja i puštanja životinja, ispuštanja motornih ulja, otpadnih voda, kiselina i sličnih zagađivanja, loženje vatre i potpaljivanje stabala, pranja vozila, odlaganja građevinskog i drugog materijala, vožnje biciklom, automobilom, motorom ili sličnim vozilima po javnim zelenim površinama, parkiranja i ostavljanja vozila na javnim zelenim površinama, oštećivanja opreme (ograde, ogradnih stupića, javne rasvjete, klupa i sl.), obavljanja bilo koje druge radnje kojom bi se moglo oštetiti javne zelene površine.⁴⁵ Još jedna od posebno istaknutih zabrana je zabrana sječe, rezanja i uklanjanja rijetkog ili za područje na kom se nalazi karakterističnog i hortikulturno vrijednog drveća.

Podizanje javnih zelenih površina te njihovo oblikovanje i uređenje ovisi o projektu, a planira se i provodi u skladu sa detaljnim urbanističkim planovima.

Pri izgradnji novih stambenih, gospodarskih i ostalih objekata investitor je sam dužan urediti pripadajući okoliš neovisno o uporabnoj dozvoli objekta.⁴⁶

⁴⁵ <https://www.sibenik.hr/clanci/ureenje-i-odrzavanje-zelenih-povrsina/3887.html>

⁴⁶ <https://www.sibenik.hr/clanci/ureenje-i-odrzavanje-zelenih-povrsina/3887.html>

U tu svrhu investitor može koristiti usluge tvrtki koje pružaju usluge koje su srodne komunalnim uslugama, a odnose se na obavljanje djelatnosti vezanih uz vrtlarstvo, hortikulturu i urbano šumarstvo.⁴⁷ Usluge se odnose na projektiranje, uređenje i održavanje vrtova, okućnica i zelenih površina. Osim toga nude se i usluge održavanja kompleksnijih zelenih površina kao što su sportski tereni ali i unutarnji prostori.⁴⁸

Uz to što se obavljaju održavanja zelenih površina, obavljaju se i zemljani radovi. Pod zemljane se radove ubrajaju iskopi, odvozi i doprema plodne zemlje. Postavljanje vrtno-tehničkih elementa također je jedan od radova koji se izvode, a u vrtno tehničke elemente ubrajaju se: kamenjari, sjenice, roštilji, staze i opločenja, slapovi, jezerca i fontane. U funkcionalne i dekorativne svrhe obavlja se sadnja biljaka, cvijeća te sjetva travnjaka ili postavljanje gotovih travnih busena.⁴⁹

Navedene su usluge izrazito korisne s obzirom na to da se pri izgradnji bilo kojeg objekta moraju poštovati određena pravila. Ta pravila nalažu da se raslinje, voćke i ograde od ukrasne živice te posude sa ukrasnim zelenilom moraju se uredno održavati, uređivati te orezivati. Razlog tome je primarno taj da ne smiju prelaziti zamišljeno graničnu liniju javne površine odnosno ne smiju ni na koji način predstavljati smetnju pješaćkom ni kolnom prometu.

Što se tiče pravila koja važe za vlasnike ili korisnike zidova oko stambenih objekata ili zelenih površina, oni su obvezni sa zidova barem jednom godišnje skidati korov. U slučajevima kada vlasnici ili korisnici ne postupaju po navedenim pravilima pod održavanja zelenih površina i zelenila na njima, ti će radovi biti obavljeni od strane pravne ili fizičke osoba po nalogu nadležnog upravnog tijela za komunalne djelatnosti i gospodarstvo te će naknada za sve obavljene radove ići na teret vlasniku ili korisniku.

Nadalje pravila nalažu da se ograđene zelene površine gospodarskih objekata moraju se hortikulturno trajno održavati te da se dvorišta stambenih i poslovnih zgrada moraju također održavati čistima i urednima. To podrazumijeva i da vlasnici ili korisnici neobrađenih zelenih površina redovno s tih istih površina uklanjaju korov i otpatke.

⁴⁷ <https://floralis.hr/uredenje-zelenih-povrsina/>

⁴⁸ <https://floralis.hr/uredenje-zelenih-povrsina/>

⁴⁹ <https://floralis.hr/uredenje-zelenih-povrsina/hrvatska/izvedba-zelenih-povrsina>

Ukoliko se na zelenoj površini koja je u vlasništvu nalazi osušeno ili bolesno stablo odnosno granje koje smeta prometu, zaklanja rasvjetu javnih površina, naslanja se na električnu ili telefonske vodove, ili bi svojim padom moglo ugroziti sigurnost ljudi, prometa ili objekata korisnika, nadležno upravno tijelo za komunalne djelatnosti i gospodarstvo naložiti će vlasniku, odnosno korisniku zelene površine uklanjanje osušenog ili bolesnog stabla. U slučaju da vlasnik zelene površine stablo ne ukloni na vrijeme štetu nastalu padom stabla ili granja dužan je nadoknaditi sam.⁵⁰

4.2. Održavanje groblja i krematorija unutar groblja

Groblje je izoliran i ograđen zemljišni prostor na kojem se nalaze grobna mjesta, a osim grobnih mjesta nalazi se i komunalna infrastruktura te nerijetko i građevine koje su popratni elementi takvog mjesta. Te se građevine odnose na: krematorije, mrtvačnice, dvorana za izlaganje i prostorije za ispraćaj umrlih. Upravljanje grobljima provodi se u skladu sa Zakonom o grobljima, Pravilnikom o grobljima, Pravilnikom o vođenju grobnog očevidnika i registra umrlih osoba. Pravila iz svih navedenih pravila poštuju se pri uređenju, izgradnji i korištenju groblja.⁵¹

"Komunalnu djelatnost održavanje groblja i krematorija unutar groblja odnosno upravljanje grobljima može obavljati samo komunalna tvrtka, odnosno javna ustanova u vlasništvu jedinice lokalne samouprave ili služba - vlastiti pogon kojeg osniva jedinica lokalne samouprave."⁵²

Održavanje groblja i krematorija unutar groblja podrazumijeva održavanje prostora i zgrada koje služe u svrhe kao što je obavljanje ispraćaja i ukop pokojnika. Osim toga podrazumijeva i uređivanje putova, zelenih i drugih površina unutar groblja.

Usluge ukopa i kremiranja pokojnika u krematoriju unutar groblja podrazumijevaju ispraćaj, kremiranje i ukop unutar groblja koji su regulirani posebnim propisima.⁵³

⁵⁰ <https://www.sibenik.hr/clanci/ureenje-i-odrzavanje-zelenih-povrsina/3887.html>

⁵¹ <https://www.ksp.hr/djelatnosti/odrzavanje-i-upravljanje-gradskim-grobljima>

⁵² <https://www.ksp.hr/djelatnosti/odrzavanje-i-upravljanje-gradskim-grobljima>

⁵³ <https://www.ksp.hr/djelatnosti/odrzavanje-i-upravljanje-gradskim-grobljima>

Groblja su prostorne površine koje nisu podložne promjenama svoje namjene te se ne mogu koristiti u druge svrhe osim onih za koje su primarno namijenjena, a održavanje zelenila na takvim prostornim površinama postiže se bolja kakvoća prostora.⁵⁴

Poslovi koji spadaju pod održavanje groblja odnose se na održavanje zelenih površina groblja, dakle na košnju travnjaka, održavanje ukrasnog raslinja i sezonskog cvijeća, održavanje živica te hortikulturno uređenje groblja. Tu ujedno spada i zbrinjavanje otpada, održavanje čistoće pratećih građevina na groblju, održavanje staza i putova na groblju, dodjela grobnih mjesta, naplaćivanje naknade za dodijeljeno grobno mjesto i naknade za korištenje groblja, organizacija sahrane te vođenje grobnih očevidnika i registra umrlih osoba.⁵⁵

Djelatnosti koje su srodne samom održavanju groblja podrazumijevaju i preuređivanje groblja prema potrebama korisnika. Prije samog preuređenja provodi se terensko istraživanje koje za cilj ima utvrditi trenutno stanje u kom se prostorna površina groblja nalazi. Na temelju takvih snimaka ocjenjuju se pojedini elementi kao što su stanje zelenila, na osnovu trenutnog stanja utvrđivanje izbora biljnog materijala i njegovog smještaja u prostoru.

Također se utvrđuje i u kojoj količini i na koji način je potrebno njegovati i održavati biljni materijal s obzirom na izgled i opće stanje postojećeg zelenila.

Trgovačka društva za održavanje groblja i obavljanje pogrebnih poslova poduzeća su koja obavljaju komunalne djelatnosti. Radi se dakle o poduzećima koja upravljaju grobljima na području određenog grada i koja pružaju sve usluge vezane za pogrebe kao što je prijevoz pokojnika i slično. Navedenu uslugu poduzeća mogu obavljati kako u tuzemstvu tako i u inozemstvu.⁵⁶

Usluge koje ovakva poduzeća nude su širokog spektra te se ne svrstavaju direktno u komunalne djelatnosti održavanja groblja ali su djelatnosti koje su neophodne za optimalnu funkciju stanovništva i uredan život u zajednici pa tako ispunjavaju iste ciljeve koje ispunjavaju i

⁵⁴ Morić, S., Poje, M., Vršek, I. i Mustać, I. (2007). UREĐENJE ZELENILA UNUTAR GROBLJA POPOVAČA. Agronomski glasnik, 69 (5), 401-413. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/26583>

⁵⁵ <https://komunalac-kc.hr/odrzavanje-groblja/>

⁵⁶ <https://www.cempresi.hr/>

komunalne djelatnosti za održavanje groblja. Neke od tih usluga su mogućnost nabave kompletne pogrebne opreme kao i sve usluge koje prate organizaciju pogreba.

Pod organizaciju pogreba spada organizacija ukopa, prijevoz pokojnika u tuzemstvu i inozemstvu, osmrtnice oglasi u tisku, vijenci i razni aranžmani od svježeg cvijeća, organizacija pogrebne glazbe, prodaja ukrasnih vaza, svijeća te prodaja grobnica na pojedinom groblju.⁵⁷ Prijevoz pokojnika može se izvršiti i u specijalnim vozilima te poduzeća nude mogućnost kupnje visokokvalitetnih lijesova. Lijesovi su nerijetko napravljeni od raznovrsnih materijala te izrađeni u različitim stilovima kako bi se osigurao što dostojanstveniji ispraćaj. Osim elemenata koji se odnose na organizaciju samog pogreba ovakva poduzeća vode brigu i o uređenju i ukrašavanju grobova. U svojoj ponudi imaju bogat asortiman vaza, kamenih i mramornih nadgrobnih spomenika i ploča. U nekim slučajevima poduzeća nude i usluge uređenja unutrašnjosti grobnice.⁵⁸

4.3. Održavanje nerazvrstanih cesta

Postoji niz poslova koji se obavljaju u svrhu održavanja nerazvrstanih cesta. Ti se poslovi mogu obavljati u sklopu redovitog i izvanrednog održavanja nerazvrstanih cesta.

Redovito održavanje nerazvrstanih cesta uključuje slijedeće poslove: ophodnju, redovito praćenje stanja nerazvrstanih cesta, stručni pregled stanja cestovnih objekata, obnavljanje, zamjenu i pojačanje donjeg stroja kolnika i kolničke konstrukcije većeg opsega, obnavljanje i zamjenu završnog sloja kolničke konstrukcije većeg opsega, mjestimične popravke završnog sloja kolničke konstrukcije izgrađenog od asfalta, betona, betonskih elemenata, kamena te nosivog sloja kolničke konstrukcije i posteljice, mjestimične popravke dijelova cestovne građevine (most, vijadukt, podvožnjak, nadvožnjak, propust, pothodnik, nadhodnik, galerija, pasaž, tunel, potporni i obložni zid), čišćenje i uklanjanje odronjenih i drugih materijala sa nerazvrstane ceste, čišćenje, zamjenu i manje popravke otvorenog sustava za oborinsku odvodnju na nerazvrstanoj cesti, zaštitu pokosa nasipa, usjeka i zasjeka, uništenje nepoželjne vegetacije, uređenje bankina i bermi, popravak, zamjenu i obnovu vertikalne i horizontalne signalizacije i opreme, održavanje svjetlosne

⁵⁷ <https://www.cempresi.hr/>

⁵⁸ <https://komunalac-kc.hr/odrzavanje-groblja/>

signalizacije, hitne popravke i intervencije u svrhu uspostavljanja prometa i privremene regulacije prometa nastalih uslijed nepredvidljivih okolnosti i osiguranje prohodnosti u zimskim uvjetima.⁵⁹

Izvanredno održavanje nerazvrstanih cesta uključuje radove koji se mogu izvoditi samo na temelju glavnog ili izvedbenog projekta, a to su: sanacija odrona, potpornih i obložnih zidova i klizišta, zamjena i veći popravak dijelova cestovne građevine (most, vijadukt, podvožnjak, nadvožnjak, propust, pothodnik, nadhodnik, galerija, pasaž, tunel), poboljšanje sustava za oborinsku odvodnju, ublažavanje nagiba pokosa i ostale radove na zaštiti kosina od erozije, korekcija prometno-tehničkih elemenata većeg opsega sa svrhom poboljšanja sigurnosti prometa i povećanja propusne moći, dopuna prometne signalizacije, uređaja i opreme kojima se mijenja osnova postojeće regulacije prometa.⁶⁰

4.4. Dimnjačarski poslovi

Dimnjačarski poslovi su jedna od komunalnih djelatnosti čije je obavljanje uređeno Zakonom o komunalnom gospodarstvu. Dimnjačarski poslovi imaju za pružanje usluga od interesa za fizičke i pravne osobe. Svi korisnici dimnjaka i ložišta, sukladno Zakonu o zaštiti od požara obvezni su da dimnjake i ložišta održavaju u ispravnom stanju. Obvezni su također posjedovati dokumentaciju koja svjedoči o tome. Obvezno je obavljanje redovnih pregleda dimnjaka što podrazumijeva najmanje jedan pregled godišnje. U slučajevima kada dimnjak nije bio u funkciji više od jedne godine, prije njegove upotrebe potrebno je obaviti pregled, a prilikom svih pregleda, dimnjak se obavezno čisti na način koji je primjeren vrsti dimnjaka o kojoj se radi.⁶¹

Bitno je istaknuti da dimnjačarske poslove obavljaju pravne i fizičke osobe na temelju ugovora o koncesiji te da korisnik koncesije izrađuje godišnji plan pregleda i čišćenja dimnjaka temeljem kojeg obavlja dimnjačarske poslove.

⁵⁹ <https://www.rijeka.hr teme-za-gradane/promet/prometna-infrastruktura/odrzavanje-nerazvrstanih-cesta-javno-prometnih-povrsina/>

⁶⁰ <https://www.rijeka.hr teme-za-gradane/promet/prometna-infrastruktura/odrzavanje-nerazvrstanih-cesta-javno-prometnih-povrsina/>

⁶¹ <https://ussgk.com.hr/index.php/14-formacije/27-dimnjacarski-poslovi>

Taj plan je isti dužan dostaviti Odjelu gradske uprave za komunalni sustav i Direkciji za komunalno redarstvo. Zadaća korisnika je da omoguće dostupnost obavljanja usluga pregleda i čišćenja dimnjaka kao i uređaja za loženje dok je zadaća pružatelja usluge odnosno korisnika koncesije da održava optimalnu higijenu prostorije korisnika usluge. Sve navedeno je od znatne važnosti iz razloga što se redovitim pregledima i čišćenjima dimnjaka i uređaja za loženje preventira opasnost od eventualnih nezgoda koje mogu dovesti u opasnost zdravlje i život kako korisnika tako i suvlasnika zgrade.

Pod dimnjačarske poslove svrstavaju se slijedeći poslovi: provjera ispravnosti i funkcioniranja dimnjaka i uređaja za loženje, obavljanje redovnih i izvanrednih pregleda dimnjaka i uređaja za loženje, čišćenje dimnjaka i uređaja za loženje, poduzimanje mjera za sprječavanje opasnosti od požara, eksplozija, trovanja, te zagađivanja zraka, kako štetne posljedice ne bi nastupile zbog neispravnosti dimnjaka i uređaja za loženje.⁶²

Čišćenje ložišta obavlja se mehanički i kemijski, a pri tom se koristi moderna oprema te moderna sredstva i uređaji. Primarni razlog redovite potrebe za čišćenjem dimnjaka jest formiranje taloga u ložištima koji je dio tehnološkog procesa. Problemi koji nastaju zbog nakupljanja taloga vezani su uz velike gubitke energije iz razloga što primjerice nakupljeni sloj od 5 mm čađe na površini zagrijavanja zahtijeva 25% više goriva.

Kada je riječ o tome koji način čišćenja dimnjaka ima prednost to je zasigurno kemijsko čišćenje, a razlozi tomu su: mogućnost bržeg čišćenja, bolji rezultati čišćenja, izbjegavanje mehaničkih oštećenja i produžen vijek trajanja ložišta. Ipak postoje situacije kada je neophodno obaviti mehaničko čišćenje nije moguće zamijeniti kemijskim kombinirati mehaničko i kemijsko čišćenje..

Postoji strojno i ručno mehaničko čišćenje a obavlja se pomoću sajle s četkom pokretane ljudskom ili motornom snagom uz upotrebu pomoćne opreme.⁶³

Kemijsko čišćenje se pak obavlja sa dimne strane ložišta te je cilj ove tehnike čišćenja potpuno otkloniti nakupljeni talog kako bi se došlo na projektne vrijednosti.

⁶² <https://ussgk.com.hr/index.php/14-formacije/27-dimnjacarski-poslovi>

⁶³ <https://ussgk.com.hr/index.php/14-formacije/27-dimnjacarski-poslovi>

Ovakva se vrsta čišćenja provodi na način da se nanošenjem (špricanjem) namjenske ekološke kemikalije koja je uglavnom po svom sastavu jaka alkalna otopina, penetrira u kisele naslage i razgrađuje ih. Nakon toga potrebno je obaviti postupak ispiranja alkalnom otopinom koja sadrži 0,1 % natrijevog hidroksida.⁶⁴

Dimnjačar je u mogućnosti da se pobrine za probleme kao što su: problem s dimnjakom koji dimnjak dobro ne vuče ili uopće ne vuče, problem sa senzorom na plinskom uređaju za loženje koji upozorava na nepravilan rad dimnjaka, problemi koji se javljaju pri upotrebi plinskog uređaja za loženje a odnose se na pojavu vlaženja glatkih površina u prostoru, problem povrata dimnih plinova, neugodni mirisi koji dolaze iz dimnjaka, zabrinjavajući zvukovi koji dolaze iz dimnjaka kao što je primjerice zvuk urušavanja i problem provlaživanja dimnjaka.⁶⁵

Osim navedenih poslova i problema koje je u mogućnosti riješiti dimnjačar nudi obavljanje usluga koje su srodne prethodno navedenim, a radi se o uslugama sanacije, rekonstrukcije, adaptacije i izgradnje dimnjaka.

Pri obavljanju ovakvih poslova dimnjačari se uglavnom koriste isključivo građevinskim proizvodima koji imaju dokazanu uporabljivost i za koje je izdana isprava o sukladnosti ili izjava o svojstvima.⁶⁶

Sanacija dimnjaka obavlja se u uvjetima kada:⁶⁷

- 1) je donesena procjena da sigurnost dimnjaka ne zadovoljava minimalne opće uvjete sigurnosti dimnjak ima velika oštećenja
- 2) dimnjačar procjeni da postoji opasnost od rušenja ili urušavanja dimnjaka
- 3) je dimnjak vidno star i potrebno ga je zamijeniti
- 4) dimnjak nije moguće prilagoditi novom i modernom ložištu
- 5) materijal od kojeg je izrađen ili je u izradi dimnjak nije u skladu sa uvjetima i propisima njegovoj upotrebi

⁶⁴ <https://ussgk.com.hr/index.php/14-formacije/27-dimnjacarski-poslovi>

⁶⁵ <https://ussgk.com.hr/index.php/14-formacije/27-dimnjacarski-poslovi>

⁶⁶ <https://ussgk.com.hr/index.php/14-formacije/27-dimnjacarski-poslovi>

⁶⁷ <https://ussgk.com.hr/index.php/14-formacije/27-dimnjacarski-poslovi>

6) su na dimnjaku vidljive raspucane stijenke

7) je funkcija dimnjaka narušena te kao takav predstavlja opasnost za okoliš

8) se prostorije koje se zagrijavaju , ne uspijevaju dovoljno zagrijati odnosno pre brzo se hlade

9) dimnjak nije u skladu sa uvjetima zaštite građevine od požara

5. ZAKLJUČAK

Kako je vidljivo iz poglavlja prikazanih u ovom radu, komunalne djelatnosti i njihovo redovno i kvalitetno obavljanje temelj je za stvaranje uvjeta nesmetanog i lagodnog života u zajednici. Pri spomenu komunalne djelatnosti najčešće na pamet padaju obvezne komunalne djelatnosti kao što je opskrba vodom i električnom energijom ali i održavanje zelenih površina i održavanje čistoće javnih površina. Može se postaviti pitanje da li sudionici društvenih zajednica obraćaju pažnju na nužnost komunalnih usluga i koliko cijene samo obavljanje takvih usluga te koliko pomažu ili otežavaju obavljanje takvih usluga svojim vlastitim ponašanjem i odnosom prema okolišu i javnim površinama kao i održavanju svog vlastitog doma. S obzirom na stanje koje se svakodnevno može zateći na ulicama gradova, a posebno obih većih gradova i urbaniziranih sredina čini se kako stanovnici nemaju dovoljno razvijenu svijest o važnosti sudjelovanja u održavanju javnih površina a posebice javnih zelenih površina u optimalnom stanju.

Komunalne je djelatnosti posebice otežano obavljati tijekom turističke sezone kada je količina komunalnog otpada izrazito povećana. S takvim bi se problemom najvjerojatnije bilo najlakše nositi na način da se poveća broj radnika, sredstava, uređaja, spremnika i vozila kako bi se komunalni otpad dovoljno što brže i kvalitetnije sakupljao te zbrinuo na za to adekvatnim mjestima bez da ostavlja štetne posljedice na okoliš i živa bića koja u njemu obitavaju. Pritisak koji komunalna infrastruktura trpi tijekom ljetnih sezonskih mjeseci očituje se u svim naseljima i gradovima duž hrvatske obale. S obzirom na to da se turističke destinacije moraju održavati urednima i čistima kako bi zadržale svoju atraktivnost i dobru reputaciju to je još jedan dodatan izazov s kojim se susreću radnici koji obavljaju komunalne djelatnosti. Pitanje je kako će nova funkcija spremnika za odlaganje komunalnog otpada utjecati na ovaj problem s obzirom da se radi o novoj pojavi koja se ove sezone proširila u Šibensko-kninskoj županiji. Spremnici za odlaganje otpada sa ograničenim pristupom i konstruirani tako da su postavljeni "podzemno" čine se kao obećavajuće rješenje za sigurnije odlaganje komunalnog otpada.

6. LITERATURA

Mrežni izvori:

1. <https://www.cempresi.hr/>, pogledano 14.8.2023.
2. https://commission.europa.eu/topics/single-market/services-general-interest_hr, pogledano 8.08.2023.
3. <https://hr.economy-pedia.com/11039528-public-service#menu-1>, pogledano 8.08.2023.
4. https://eur-lex.europa.eu/legalmcontent/HR/TXT/?uri=LEGISSUM:services_general_economic_interest, pogledano 8.08.2023.
5. <https://floralis.hr/uredenje-zelenih-povrsina/>, pogledano 14.8.2023.
6. <https://komunalac-kc.hr/odrzavanje-groblja/>, pogledano 14.8.2023.
<https://www.ksp.hr/djelatnosti/odrzavanje-i-upravljanje-gradskim-grobljima>
7. <https://mpgi.gov.hr/print.aspx?id=8537&url=print&page=1>, pogledano 8.08.2023.
8. <https://mpgi.gov.hr/o-ministarstvu/djelokrug/komunalno-gospodarstvo-8131/komunalne-djelatnosti/8538>, pogledano 9.08.2023.
9. <https://www.rijeka.hr teme-za-gradane/promet/prometna-infrastruktura/odrzavanje-nerazvrstanih-cesta-javno-prometnih-povrsina/>, pogledano 13.8.2023.
10. <https://www.sibenik.hr/clanci/ureenje-i-odrzavanje-zelenih-povrsina/3887.html>, pogledano 12.8.2023.
11. <https://ussgk.com.hr/index.php/14-formacije/27-dimnjacarski-poslovi>, pogledano 10.8.2023.
12. <https://www.zakon.hr/z/319/Zakon-o-komunalnom-gospodarstvu>, pogledano 14.8.2023.

Članci:

1. Morić, S., Poje, M., Vršek, I. i Mustać, I. (2007). UREĐENJE ZELENILA UNUTAR GROBLJA POPOVAČA. *Agronomski glasnik*, 69 (5), 401-413. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/26583>
2. Sarvan, D. (2008). Obavljanje komunalnih djelatnosti kao javne službe. *Hrvatska i komparativna javna uprava: časopis za teoriju i praksu javne uprave*, 8(4), 1055-1086.
3. Šimović, J., & Rogić Lugarić, T. (2012). Komunalno gospodarstvo i instrumenti njegova financiranja. *Hrvatska i komparativna javna uprava: časopis za teoriju i praksu javne uprave*, 12(1), 149-178.
4. Tolić, V., Bolfek, B. i Tokić, M. (2011). NAČINI OBAVLJANJA KOMUNALNIH DJELATNOSTI U SUSTAVU KOMUNALNOG GOSPODARSTVA. *Praktični menadžment*, 2 (1), 98-106. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/71853>

Diplomski radovi:

1. Cesarec, N. (2017). KOMUNALNE DJELATNOSTI KAO JAVNA SLUŽBA (Undergraduate thesis). Rijeka: University of Rijeka, FACULTY OF LAW. Retrieved from <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:118:989118>